

حضرت فاطمه(س)؛ سرچشمه هدایت بندگان و واسطه میان خدا و حجج الهی

روایتی از امام عسکری(ع) است که می‌فرماید: «ما حجت خدا بر مردم هستیم و فاطمه(س) حجت خدا بر ما هستند»؛ در این روایت شریف، حجت خدا بر حجج به معنای «واسطه» است و حضرت زهرا(س) عاملیت در ایجاد حجج الهی و نقش واسطه اصلی در ایجاد حجج الهی را داشته‌اند.

روایتی از امام عسکری(ع) است که می‌فرماید: «ما حجت خدا بر مردم هستیم و فاطمه(س) حجت خدا بر ما هستند»؛ در این روایت شریف، حجت خدا بر حجج به معنای «واسطه» است و حضرت زهرا(س) عاملیت در ایجاد حجج الهی و نقش واسطه اصلی در ایجاد حجج الهی را داشته‌اند.

حجت‌الاسلام والمسلمین علی غضنفری، معاون پژوهشی دانشکده علوم قرآنی تهران، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا) اظهار کرد: در بحث درباره اینکه حضرت زهرا(س) رحلت عادی داشته‌اند یا به شهادت رسیده‌اند؟ می‌خواهم مطالبی را عرض کنم و ضمن نقل روایاتی از منابع اهل سنت، از دوستان و اندیشمندان اهل تسنن یک سؤال بپرسم و آنها پاسخ دهند.

وی ادامه داد: بنابر آنچه در صحیح بخاری جلد 5 صفحه 82 آمده است، حضرت علی ابن ابی‌طالب(ع) مدتی که حضرت زهرا(س) زنده بودند با خلیفه اول بیعت نکردند، در روایات خود اهل سنت آمده است: «و لم یکن علی یبایع تلك الاشهر (سته اشهر)» این چیزی است که صحیح بخاری آورده است، شما برادران اهل سنت می‌گویید صحیح بخاری تالی‌تو قرآن است، شما می‌گویید امام‌بخاری وضو می‌گرفت و حدیث می‌نوشت، شما می‌گویید امام بخاری از بین حدود 300 هزار حدیث، حدود 2600 یا 2700 حدیثش را نوشت، بخاطر اینکه می‌خواست احادیث صحیح را بنویسد، این نقل صحیح بخاری است.

غضنفری با طرح سؤالی در این زمینه عنوان کرد: صحیح بخاری را نمی‌توان از کنارش گذشت، چرا حضرت امیر(ع) بیعت نکرد؟ آیا نه این است که ادعای خلافت داشت که بعضی از دوستان اهل سنت می‌گویند خود حضرت ادعای خلافت نداشت! آیا نه این است که حضرت زهرا(س) به جانشینی خلیفه اول راضی نبودند؟ در روایات خود اهل سنت به صراحت بیان شده که تا حضرت زهرا(س) زنده بود، امام علی(ع) بیعت نکرد. این‌ها نشان می‌دهد به هر حال حادثه‌ای بعد از ارتحال رسول اکرم(ص) صورت گرفته است که باعث شده حضرت زهرا(س) رنجیده‌خاطر شوند و به تعبیری نگذارند امام علی(ع) بیعت کنند.

معاون پژوهشی دانشکده علوم قرآنی تهران تأکید کرد: نکته دیگری که باز نمی‌شود از کنارش گذشت و من از دوستان اندیشمند اهل سنت سؤال دارم، داستان فک است. داستان فک داستانی نیست که به‌سادگی بتوان از کنارش گذشت، از مسلمات تاریخی است و خوشبختانه در منابع تاریخی اهل سنت آمده است. آنجا هم باز به همین صورت، بی‌شک حضرت زهرا(س) از خلیفه اول بخاطر داستان فک ناراضی است، نمی‌توان از کنار این مسئله گذشت.

وی عنوان کرد: این آلم و ناراحتی و این مطلب را بگذارید کنار آن روایتی که از رسول خدا(ص) در منابع اهل سنت نقل شده که می‌فرماید: هرکس زهرا(س) را آزار دهد، مرا آزار داده است. ما واقعا دنبال پاسخ این سؤالات می‌گردیم، ما قصد طعن بیهوده به کسی نداریم، ما نمی‌خواهیم مدیون کسی در روز قیامت باشیم، بخاطر اینکه در دنیا به او طعن زده باشیم، ما واقعا از نظر علمی به دنبال پاسخ این سؤالات می‌گردیم، دوستان اهل سنت به جای اینکه با بایکوت اطلاعاتی و سروصدا و هجمه‌های تبلیغاتی بخواهند سخن بگویند، پاسخ این سؤال‌ها و مانند این سؤال‌ها را برای ما روشن کنند، بر جوانانشان لازم است در این مسائل تحقیق کنند، در تاریخ خودشان هم تحقیق کنند و خوشبختانه می‌دانید که غالب تاریخ‌ها از منابع دست اول اهل سنت است.

این محقق و پژوهشگر گفت: از تاریخ طبری گرفته تا طبقات‌الکبری تفتازانی، مسعودی، کامل ابن‌اثیر، تاریخ‌های معتبری که وقایعی را نقل کرده‌اند، همه از منابع اهل سنت است که از نقل این تواریخ قدر متیقن استفاده می‌شود که حوادثی بعد از ارتحال پیامبر(ص) در خانه حضرت زهرا(س) رخ داده، حالا به هر شکل که باشد، باید دید آن حادثه چه و چگونه بوده است که باعث این نگرانی‌های حضرت زهرا(س) شده است که به تعبیر امام‌بخاری، علی(ع) 6 ماه نتواند بیعت کند.

معاون پژوهشی دانشکده علوم قرآنی تهران تصریح کرد: نکته بعدی هم که از آن نگذریم، بحث شفاعت است. در بحث شفاعت نیز منابع اهل سنت مملو از این مطلب است که شفاعت به وسیله آل‌بیت(ع) پیامبر(ص) صورت می‌گیرد. این روایت را خطیب بغدادی در تاریخ بغداد جلد 2 ص 144 نقل کرده است که حضرت رسول(ص) فرمودند: شفاعتی لأمتی من احب اهل بیتی و هم شیعتی؛ شفاعت امت من مال کسانی است که اهل بیت من را دوست داشته باشند و آن‌ها پیروان من هستند.

وی با اشاره به روایت دیگری ادامه داد: این هم روایت بسیار زیبایی با منابع اهل سنت است که هیثمی در مجمع‌الزوائد از پیامبر(ص) نقل کرده است که می‌فرمایند: هرکه اهل بیت مرا می‌غوض دارد، در قیامت یهودی مشهور می‌شود، جابر برخاست و پرسید: یا رسول‌الله هرچند نمازگزار و روزه‌دار باشد؟ پیامبر(ص) فرمود: و این صام و صلی و زعم آنه مسلم، هرچند نماز بخواند و روزه بگیرد و گمان کند که مسلمان است.

غضنفری اضافه کرد: بعد نقل می‌کند که پیامبر(ص) فرمود: خداوند برای امت، مرا در حالی که هنوز گل بودند، مجسم کرد، در آنجا صاحب پرچم‌ها بر من گذشتند، من برای علی(ع) و پیروان او درخواست آمرزش کردم. این سخن پیامبر(ص) است که در مجمع‌الزوائد، جلد 9 صفحه 172، معجم الاوسط الطبرانی جلد 4 ص 212 آمده است و حقیر در کتابی که با عنوان «؛تبانی تشیع در منابع تسنن» دارم که چاپ انتشارات اسوه است، این جمله مسائل را آنجا آورده‌ام؛ یعنی حرف‌های شیعه در منابع دست اول تسنن را نقل کرده‌ام.

عضو هیئت علمی دانشکده علوم قرآنی تهران با اشاره به ذکر شریف «؛اللهم صل علی فاطمة و ابیها و بعلها و بنیها و السرّ المستودع فیها بعدد ما احاط به علمک؛ خدایا بر فاطمه و پدرش و شوهر و فرزندانش درود بفرست و بر آن سرّ نهفته‌ای که درون فاطمه به ودیعه گذارده شده، درود بفرست» گفت: سرالمستودع مذکور در این ذکر شریف، امام زمان(عج) هستند.

وی با تأکید بر اینکه به هر حال هدف از خلقت خداوند هدایت است، گفت: این هدایت در اولاد حضرت زهرا(س) به ودیعت گذاشته شده است و عوامل هدایت این بزرگواران هستند و امام به امام تا امام عصر(عج) که ولو اینکه الان در پرده غیبت هستند، اما به هر حال از وجود ایشان مانند خورشیدی که در پس ابرهای ولو ظلمانی در روز است، تمام خلایق بهره می‌برند.

غضنفری با اشاره به روایتی از امام حسن عسکری(ع) گفت: حضرت می‌فرمایند: «؛نحن حجج الله علی الخلق و فاطمة حجة الله علینا؛ ما حجت خدا بر مردم هستیم و فاطمه(س) حجت خدا بر ما هستند». در این روایت شریف، حجت خدا بر حجج به معنای واسطه است، حضرت صدیقه طاهره(س) در واقع حجت بر همه خلایق محسوب می‌شوند؛ به خاطر اینکه عاملیت در ایجاد حجج الهی را داشته‌اند و نقش واسطه اصلی در ایجاد حجج الهی را داشته‌اند؛ به همین خاطر است که داستان ازدواج حضرت صدیقه طاهره(س) و حضرت امیر(ع) یک داستان عادی و یک خواستگاری و ازدواج عادی نبوده است.

وی گفت: به هر حال کسانی بودند که خواستگاری آمدند، کسانی که از نظر ظاهری از علی بن ابی‌طالب(ع) صاحب پرچم بلندتری در آن زمان بودند و صاحب منزلت بلندتری در اجتماع آن عصر بودند، احترام بیشتری در بین مردم نسبت به حضرت امیر(ع) داشتند، آنها هم این منصب را می‌خواستند نصیبشان شود و نشد، یکی از نقل‌هایی که از بعضی برجستگان تاریخی آن عصر آمده است که گاهی می‌خواستند مباحاتی برای خودشان برشمرند، می‌گفتند اگر برخی از مباحات نصیب ما می‌شد، چه می‌شد! از مباحاتی که می‌شمرند، مثلاً پرچمداری روز خیبر بود. از دیگر مباحاتی که می‌شمرند، همسر حضرت فاطمه(س) بودن بود، لذا ازدواج حضرت امیر(ع) با آن حضرت یک ازدواج ویژه و با شرایط ویژه بود.

معاون پژوهشی دانشکده علوم قرآنی تهران در پاسخ به این سؤال که چرا نقل شده که حضرت زهرا(س) همچون شب قدر هستند؟ گفت: مراد ما اصلاً از شب قدر چیست؟ مگر نمی‌گوییم شب قدر، شب نزول رحمت است؟ شب قدر، شب نزول قرآن است، و قرآن برای هدایت جامعه است؟ قرآن، مترجم می‌خواهد، مفسر می‌خواهد، کسی می‌خواهد که آیات قرآن را تبیین کند، تفسیر کند، خب این‌ها چه کسانی هستند؟ چه کسی می‌تواند این کار را انجام دهد؟ مثل مشهوری در زبان عربی است که می‌گوید «؛اهل البیت ادری بما فی البیت» صاحبخانه و زن و بچه‌ای که در خانه هستند، می‌فهمند که وسایل خانه کجا گذاشته شده است، خب آن کسی که قرآن بر او نازل شده است، بیشتر و بالاتر می‌فهمد که در قرآن چه می‌گذرد، یا کسی که با واسطه شنیده است؟

وی ادامه داد: به همین خاطر است که حضرت علی ابن ابی‌طالب(ع) می‌فرمایند: آیه‌ای در قرآن نیست که من می‌دانم کجا نازل شده است، شب نازل شده است یا روز، در صحرا یا در شهر، آیه‌ای در قرآن نیست مگر اینکه من کیفیت نزول آن را می‌دانم، برای چه نازل شده است، بر چه قومی نازل شده است، اول می‌خواسته چه چیزی را بیان بکند، در واقع شب قدر شبی است که هدایت خداوند نسبت به خلایقش مسجل می‌شود و با نزول قرآن کامل می‌شود؛ لذا قرآن کریم مفسر می‌خواهد و مفسران حضرت اهل بیت(ع) هستند و منشأ اهل بیت(ع) حضرت صدیقه طاهره(س) هستند؛ به همین جهت بیراهه نیست اگر کسی بگوید حضرت فاطمه(س)، قدر است و منزلت او مانند منزلت شب قدر است.